

**ODGOVORI EVROPSKE KOMISIJE NA POSEBNO POROČILO EVROPSKEGA
RAČUNSKEGA SODIŠČA
„ENERGIJSKA UČINKOVITOST V PODJETJIH: NEKOLIKO PRIHRANKA ENERGIJE
JE, VENDAR SO SLABOSTI PRI NAČRTOVANJU IN IZBIRI PROJEKTOV“**

POVZETEK

I. Energijska učinkovitost je bistvena za doseganje splošnih ciljev energetske unije ter energetskih in podnebnih ciljev EU za leti 2030 in 2050, predstavljenih v evropskem zelenem dogovoru.

Znatna krepitev politik energijske učinkovitosti je sestavni del vseh scenarijev, ki jih je Komisija razvila v načrtu za uresničitev podnebnih ciljev do leta 2030¹. V skladu s tem je Komisija v svežnju „Pripravljeni na 55“² predlagala pregled direktive o energetski učinkovitosti.

Cilj energijske učinkovitosti bi se moral povečati z 32,5 % v sedanji direktivi o energetski učinkovitosti (in manj kot 30 % v nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih) na 36 % za porabo končne energije in 39 % za porabo primarne energije, kar ustreza predlaganemu 9-odstotnemu nadaljnjemu zmanjšanju porabe energije v EU.

II. Za uspeh energetskega prehoda morajo vsi gospodarski sektorji postati energijsko učinkovitejši. Podjetja so dejavna v industriji, prometu in storitvenem sektorju, ki predstavljajo več kot dve tretjini porabe končne energije.

Večina ukrepov za financiranje energijske učinkovitosti, ki jih izvajajo države članice, je del njihovih obveznosti glede energijske učinkovitosti v skladu s členom 7 direktive o energetski učinkovitosti. Predlog Komisije za pregled direktive o energetski učinkovitosti je okrepil te obveznosti in skoraj podvojil zahtevane prihranke energije z 0,8 % na 1,5 % porabe končne energije.

Pri sektorjih, v katere so usmerjeni izvedeni ukrepi politike, največji delež prihrankov energije, o katerih so poročale države članice, izhaja iz medsektorskih ukrepov, ki jih ni mogoče pripisati enemu samemu sektorju. Večina ukrepov, glede na število sporočenih ukrepov, je usmerjenih v storitve in industrijo, kar se nanaša na večino podjetij (razen prevoznih podjetij) in javni sektor.

III. Skladi kohezijske politike so eden od glavnih virov financiranja EU za podporo neposrednim naložbam v energijsko učinkovitost v podjetjih. Ta podpora je ključnega pomena, saj je energijska učinkovitost eden od sektorjev, ki se srečujejo z največjo naložbeno vrzeljo v EU, financiranje EU pa je ključna gonilna sila za povečanje in spodbujanje naložb v energijsko učinkovitost.

V. V direktivi o energetski učinkovitosti so poudarjeni možnosti prihranka energije in prispevek podjetij k ciljem povečanja energijske učinkovitosti Unije. Obvezni nacionalni akcijski načrti za energetsko učinkovitost vključujejo potrebe držav članic po financiranju.

VI. Čeprav v nekaterih programih ni izrecne povezave z dokumenti načrtovanja, so projekti, ki so jih izbrali nacionalni organi, prispevali k tem prednostnim nalogam. Izbire instrumentov financiranja v skladu s pravili za obdobje 2014–2020 ni bilo treba utemeljiti, vendar bo to zahtevano v novem obdobju.

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Krepitev evropskih podnebnih ambicij do leta 2030 – vlaganje v podnebno nevtralnno prihodnost v korist naših državljanov (COM(2020) 562 final z dne 17. septembra 2020).

² Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – „Pripravljeni na 55“: uresničevanje podnebnega cilja EU za leto 2030 na poti do podnebne nevtralnosti (COM(2021) 550 final z dne 14. julija 2021).

VIII. Komisija se strinja z oceno Evropskega računskega sodišča, da so bile naložbe na splošno učinkovite.

X. Za finančno obdobje 2021–2027 sta v okviru cilja politike 2 („bolj zelena, nizkoogljična ...“) dva posebna cilja z ločenimi skupnimi kazalniki učinka in rezultatov. Sistem spremljanja kohezijske politike bo omogočal filtriranje kazalnikov v skladu s posebnimi cilji.

Komisija meni, da je primarna energetska intenzivnost tudi pomemben kazalnik za merjenje ukrepov za energijsko učinkovitost.

XI. Komisija meni, da bi bilo treba prispevek naložb v energijsko učinkovitost podjetij v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) in Kohezijskega sklada v obdobju 2014–2020, ki ga je ocenilo Evropsko računsko sodišče, vključiti v okvir cilja povečanja energijske učinkovitosti za leto 2020. Na podlagi predpostavk, ki jih je Evropsko računsko sodišče navedlo v svojem izračunu, bi to pomenilo oceno, da prihranki projektov predstavljajo približno 2,3 % prizadevanj, potrebnih za doseg cilja za leto 2020.

To je pomemben prispevek, če se oceni v okviru različnih akterjev, ki prispevajo k ciljem energijske učinkovitosti, pri čemer podjetja predstavljajo del teh ciljev, in v okviru različnih ukrepov, ki so jih države članice sprejele za doseganje svojih ciljev energijske učinkovitosti v okviru direktive o energetske učinkovitosti, direktive o energetske učinkovitosti stavb, sistema EU za trgovanje z emisijami, uredbe o porazdelitvi prizadevanj, dodajanja standardov emisij CO₂ vozil in drugih ukrepov politike, kot so davčni ukrepi, obveznosti dobaviteljev, informacijske kampanje, pametni števeci in politika izdelkov (okoljsko primerna zasnova in označevanje z energijskimi nalepkami). Finančna podpora EU ter zlasti podpora iz ESRR in Kohezijskega sklada so dejansko le del svetovnih prizadevanj.

XII. Prva alineja: Komisija delno sprejema prvo priporočilo.

Druga alineja: Komisija sprejema drugo priporočilo.

UVOD

01. Kot je določeno v direktivi o energetske učinkovitosti, bi se dosežek lahko nanašal na učinek, storitve, blago ali energijo.

02. Komisija poudarja, da izboljšanje energijske učinkovitosti prispeva tudi k odpornosti energetskega trga – z zmanjšanjem povpraševanja po energiji, uvoza energije in stroškov energije za njene odjemalce – ter s tem tudi blaži gospodarske in družbene posledice morebitnega zvišanja cen energije.

05. V nedavnem predlogu za prenovitev direktive o energetske učinkovitosti (člen 4) je določen zavezujoč cilj Unije, da se poraba energije do leta 2030 zmanjša za 9 % (za primarno in končno energijo v primerjavi z napovedmi referenčnega scenarija iz leta 2020 za leto 2030). Ta novi cilj je enak 36-odstotnemu zmanjšanju porabe končne energije in 39-odstotnemu zmanjšanju porabe primarne energije za leto 2030 v skladu z oceno učinka, priloženo načrtu za uresničitev podnebnih ciljev³.

07. Nacionalni cilji se v revidirani direktivi o energetske učinkovitosti iz leta 2018 imenujejo nacionalni prispevki. Določijo jih države članice.

Komisija analizira nacionalne prispevke, ki so jih določile države članice, da bi ocenila, kako skupaj prispevajo k doseganju cilja EU. Ker pa so nacionalni prispevki okvirni, Komisija nima pristojnosti za neposredno posredovanje pri teh ciljih.

³ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Krepitev evropskih podnebnih ambicij do leta 2030 – vlaganje v podnebno nevtralno prihodnost v korist naših državljanov (COM(2020) 562 final z dne 17. septembra 2020).

13. Nacionalni akcijski načrti za energetska učinkovitost so zagotovili okvir za razvoj nacionalnih strategij za energetska učinkovitost in zajeli ukrepe za izboljšanje energijske učinkovitosti, da bi dosegli nacionalne cilje povečanja energijske učinkovitosti za leto 2020.

V skladu z direktivo o energetska učinkovitosti nacionalni akcijski načrti za energetska učinkovitost vključujejo sklop ukrepov politike za doseganje okvirnih nacionalnih ciljev povečanja energetska učinkovitosti, ki jih določi vsaka država članica.

Nacionalni akcijski načrti za energetska učinkovitost so bili širši strateški politični dokumenti, države članice pa bi lahko analizo, opravljeno v nacionalnih akcijskih načrtih za energetska učinkovitost, uporabile za pripravo programa kohezijske politike, da bi opredelile ovire za naložbe in določile skladen pristop k izboljšanju energijske učinkovitosti na nacionalni ravni. Vendar področje uporabe ukrepov nacionalnih akcijskih načrtov za energetska učinkovitost ni bilo omejeno na finančne ukrepe iz financiranja EU ali javnega financiranja. Nacionalni akcijski načrti za energetska učinkovitost so imeli široko področje uporabe politike ter so vključevali ukrepe politike, kot so davčni ukrepi, obveznosti dobaviteljev, informacijske kampanje, pametni števcji, politika izdelkov (okoljsko primerna zasnova in označevanje z energijskimi nalepkami) in gradbeni predpisi.

Ne nazadnje bi bilo treba pojasniti, da niso bili pravno zavezujoči niti glede ciljev niti glede predstavljenih načrtovanih ukrepov in da pravni okvir ni zahteval vzpostavitve povezave med nacionalnimi akcijskimi načrti za energetska učinkovitost in nacionalnim financiranjem ali financiranjem EU, niti v zvezi z ESRR/Kohezijskim skladom.

OPAŽANJA

34. (b) Medtem ko bi bilo treba dejansko zagotoviti uskladitev operativnih programov z nacionalnimi akcijskimi načrti za energetska učinkovitost, lahko različna časovna razporeditev pri pripravi in sprejetju operativnih programov v primerjavi z enakim postopkom za nacionalne akcijske načrte za energetska učinkovitost to uskladitev oteži.

37. Komisija poudarja, da morajo za uspeh energetskega in podnebnega prehoda vsi gospodarski sektorji postati energijsko učinkovitejši. Podjetja so dejavna v industriji, prometu in storitvenem sektorju, ki predstavljajo več kot dve tretjini porabe končne energije.

43. Komisija se sklicuje na svoja odgovora na odstavek 13 in odstavek 34 (b).

44. Slovenski organ upravljanja je potrdil, da pri podpiranju podjetij s sredstvi kohezijske politike v skladu s partnerskim sporazumom 1 in partnerskim sporazumom 3 v okviru operativnih programov za obdobje 2014–2020 obstajajo tudi nekateri posebni ukrepi, ki so osredotočeni na učinkovito rabo virov in energije v podjetjih (predvsem v malih in srednjih podjetjih). Ti ukrepi nimajo neposredne podlage v nacionalnem energetske in podnebnem načrtu, vendar se pri oblikovanju tovrstnih ukrepov ministrstvo za gospodarstvo običajno usklajuje z ministrstvom za infrastrukturo, ki je odgovorno za energijsko učinkovitost. Pri podpiranju podjetij se učinkovitost virov in energije običajno uresničuje z izbirnimi merili z dodatnimi točkami za prispevek k učinkoviti rabi virov in energije⁴.

45. Uredba o skupnih določbah vključuje poseben omogočitveni pogoj za nacionalne energetske in podnebne načrte, ki ga morajo države članice izpolniti, da od Komisije prejmejo povračilo. V uredbi o skupnih določbah je navedeno tudi, da morajo programi vsebovati povzetek izzivov, vključno s tistimi, ki so opredeljeni v nacionalnih energetske in podnebnih načrtih. „Preverjanje skladnosti“ je veliko širše od obravnavanja izzivov v nacionalnih energetske in podnebnih načrtih.

⁴ Povezava z najnovejšim nacionalnim akcijskim načrtom za energetska učinkovitost v Sloveniji:
https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf

75. V tehničnih smernicah Komisije „Financing the energy renovation of buildings with Cohesion Policy funding“ (Financiranje energetske prenove stavb s finančnimi sredstvi kohezijske politike) iz leta 2014 je pri odločanju o naložbah v energijsko učinkovitost poudarjena vloga standardov.

Komisija ugotavlja, da v skladu z uredbo o skupnih določbah za obdobje 2021–2027 organ upravljanja pri izbiri operacij zagotavlja, da se z izbranimi operacijami doseže najboljše razmerje med količino podpore, izvajanimi dejavnostmi in doseganjem ciljev. Prav tako bi bilo treba pri merilih in postopkih za izbor dajati prednost ukrepom, ki čim bolj povečujejo prispevek sredstev EU k doseganju ciljev programa. Namen teh določb je preprečiti izbiro projektov z majhnim prispevkom k ciljem programa. Poleg tega je treba obliko podpore upravičiti pred odobritvijo programa, da lahko Komisija prepreči uporabo nepovratnih sredstev v primerih, kadar bi bili finančni instrumenti učinkovitejši.

76. Standardi so se skupaj z drugimi ukrepi politike šteli za bistvena orodja za doseganje višjih ambicij glede energijske učinkovitosti do leta 2030. Standardi se lahko nanašajo na več vidikov, kot so stavbe s skoraj ničelno porabo energije za stavbe ter zahteve iz direktive o okoljsko primerni zasnovi izdelkov in uredbe o označevanju izdelkov z energijskimi nalepkami za izdelke. Zaradi njihove različne narave in raznolikosti pravnega reda EU je težje določiti skupne standarde za podjetja.

81. Podatkovna zbirka platforme za zmanjševanje tveganj na področju energijske učinkovitosti (DEEP), odprtokodna pobuda, ki jo podpira Evropska komisija za namene obveščanja od spodaj navzgor, katere cilj je zlasti zmanjšati tveganje za naložbe v energijsko učinkovitost z zmanjšanjem tveganja ukrepov za energijsko učinkovitost, ki ga zaznavajo finančne institucije in udeleženci na trgu, ni bila zasnovana za razvoj formalnih finančnih ali tehničnih meril v zvezi z minimalnimi ali povprečnimi cilji energijske učinkovitosti. Poudariti je treba tudi, da čeprav platforma za zmanjševanje tveganj na področju energijske učinkovitosti vsebuje več kot 17 000 projektov – pri čemer se je ta številka nedavno povečala na več kot 24 000 projektov – nekatere podskupine za posamezne države in posamezni ukrepi morda nimajo kritičnega obsega za statistično pomembne primerjave.

88. Komisija poudarja, da so bili projekti energijske učinkovitosti uspešni, kot je navedlo Evropsko računsko sodišče v opažanjih 81 do 87.

Poleg tega Komisija meni, da bi lahko obstajale razlike med vzorcem za zmanjševanje tveganja na področju energijske učinkovitosti in vzorcem, ki ga je Evropsko računsko sodišče uporabilo pri tej reviziji, kar lahko pojasni razlike, ki jih je Evropsko računsko sodišče ugotovilo v zvezi z mediano stroškov izogibanja.

Mediana stroškov izogibanja se lahko dejansko bistveno razlikuje glede na posebne vrste ukrepov ali različne države članice ali regije. Zato lahko razlike v relativni teži teh spremenljivk v vzorcu povzročijo razlike v mediani vrednosti vzorcev. Poleg tega Komisija poudarja, da bi se lahko delež projektov, zbranih v podatkovni zbirki platforme za zmanjševanje tveganj na področju energijske učinkovitosti, štel za primere dobre prakse za naložbe v energijsko učinkovitost, katerih namen je prikazati finančne koristi naložb v energijsko učinkovitost in spodbujati poslovne razloge za takšne trdne naložbe. To bi lahko bil tudi dejavnik, ki bi lahko privedel do nižje mediane stroškov podatkovne zbirke platforme za zmanjševanje tveganj na področju energijske učinkovitosti v primerjavi s projekti ESRR in Kohezijskega sklada.

94. Skupni odgovor na odstavke 94 do 98.

Pri ocenah stroškovne učinkovitosti je treba upoštevati ne le prihranke energije, temveč tudi številne koristi naložb v energijsko učinkovitost, prispevek k več ciljem politike, njihovo zmožnost, da sprožijo tudi zasebne naložbe na bolj zapletenih področjih, in njihove koristi, ki presegajo prihranke energije, kot so gospodarski, socialni in okoljski učinki.

To med drugim vključuje zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, splošno znižanje stroškov za podjetja zaradi povečanja produktivnosti in konkurenčnosti, povečanje vrednosti sredstev in dobe koristnosti sredstev ter ustvarjanje novih delovnih mest. Mednarodna agencija za energijo (IEA) je za ponazoritev pomena drugih koristi za stroškovno učinkovite ocene v industrijskem sektorju ocenila, da lahko produktivnost in operativne koristi ustvarijo do 2,5-krat večjo vrednost prihrankov energije⁵.

98. Uporabo sredstev EU za takšne projekte je treba temeljito oceniti. Uspešnost naložbenega projekta ne bi smela biti povezana le z njegovo finančno uspešnostjo, temveč tudi z drugimi merili, kot so zagotavljanje prihrankov energije in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ter skupno znižanje stroškov za podjetje (povečanje njegove konkurenčnosti in ohranjanje/ustvarjanje delovnih mest).

99. Pod določenimi pogoji (na primer v nekaterih državah članicah), npr. za podjetja, ki imajo težave pri dostopu do trga ali ga sploh nimajo, da bi sama financirala takšne dejavnosti, je lahko uporaba nepovratnih sredstev kratkoročno edina razpoložljiva možnost za dejansko vlaganje v energijsko učinkovitost.

Komisija bo pred odobritvijo programov za obdobje 2021–2027 preverila utemeljitve, ki so jih države članice predložile za uporabo nepovratnih sredstev, da bi ugotovila, ali so v določeni državi članici ali regiji dejansko izpolnjeni pogoji za tako uporabo nepovratnih sredstev.

105. V okviru deljenega upravljanja se izbira projektov in izbira meril za izbiro projektov nanašata na pristojnost in odgovornosti organov upravljanja držav članic. Komisija v svetovalni vlogi sodeluje v odborih za spremljanje, kjer se odobrijo metodologija in merila, uporabljena za izbiro projektov.

Vračilna doba ni edino merilo učinkovitosti in jo je morda težje preveriti, saj je odvisna od številnih *ad hoc* predpostavk. Nosilec projektov bi lahko naložila upravno breme, kar bi jih odvrnilo od naložb in s tem ogrozilo cilje politike. Vzpostavljeni postopki bi morali biti sorazmerni z zneskom podpore ter upoštevati obliko podpore in druge posebne pogoje. Poleg tega, kot je navedeno v odgovoru na posebno poročilo Evropskega računskega sodišča št. 11/2020, Komisija meni, da je treba za stavbe izbirna merila in postopke prilagoditi posebnim ciljem vsakega ukrepa, pri čemer je treba upoštevati, da so take naložbe v stavbe specifične glede na projekt, nestandardizirane in odvisne od več dejavnikov, kot so stanje stavbe, podnebne razmere, stroški dela, stroški energije, materialni stroški in vrsta uporabe.

Nazadnje, v tehničnih smernicah Komisije „Financing the energy renovation of buildings with Cohesion Policy funding“ (Financiranje energetske preнове stavb s finančnimi sredstvi kohezijske politike), objavljenih leta 2014, je bilo predlagano, da se za oceno stroškovne učinkovitosti na splošno namesto enostavne vračilne dobe priporoča neto sedanja vrednost, saj omogoča obračunavanje denarnega toka projekta med njegovim trajanjem.

107. Sozakonodajalca sta okvir smotrnosti za programe kohezijske politike opredelila na podlagi finančnih kazalnikov in kazalnikov izločkov, ki jih je treba oceniti ob vmesnem pregledu in na koncu.

Predlog, da bi programi spremljali rezultate financiranih ukrepov, ni bil del regulativnih zahtev in bi pomenil zelo veliko breme za javne organe in upravičence. Ocenjevanje učinka programov je predmet vrednotenja programov na nacionalni ravni in ravni EU.

Sozakonodajalca sta zahteve okvira smotrnosti opredelila v zakonodaji za obdobje 2014–2020. Za obdobje 2021–2027 sta sozakonodajalca spremenila določbe v zvezi z okvirom smotrnosti, da bi vključila kazalnike rezultatov (izločkov) na ravni upravičencev.

⁵ V skladu s študijo Mednarodne agencije za energijo z naslovom „Capturing the Multiple Benefits of Energy Efficiency“ (Ugotavljanje številnih koristi energijske učinkovitosti) je bila na primer „vrednost produktivnosti in operativne koristi za industrijska podjetja vključena v njihove tradicionalne izračune notranje stopnje donosa, pri čemer se je vračilna doba za ukrepe za energijsko učinkovitost zmanjšala s 4,2 na 1,9 leta“.

110. Sedanji cilj za ocenjeno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov je 20 milijonov ton za vrsto prednostnih naložb, vključno z energijsko učinkovitostjo. Nižji cilj je utemeljen predvsem z odpravo majhnega števila računskih napak v začetnih programih.

Za energijsko učinkovitost v podjetjih ni bil določen noben skupni kazalnik. Vendar so številni programi uporabili naložbeno prednostno nalogo 4b, s katero so uporabili kazalnike podjetij in skupni kazalnik o ocenjenem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov (z uporabo nacionalnih metodologij)⁶.

112. Kazalniki rezultatov za posamezne programe v obdobju 2014–2020 naj bi bili kazalniki učinka/ozadja, zasnovani tako, da zajamejo splošni trend, h kateremu naj bi program prispeval⁷.

114. Kazalniki za posamezne programe so po svoji naravi specifični za določen program. Njihov namen je bil spremljati razsežnost podprtih projektov na ravni programa.

116. (b) Za obdobje financiranja 2021–2027 sta v okviru cilja politike 2 („bolj zelena, nizkoogljična ...“) dva posebna cilja: 2.1 „Spodbujanje energijske učinkovitosti in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov“ in 2.2 „Spodbujanje energije iz obnovljivih virov v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001 ...“. Priloga I k Uredbi 2021/1058 o ESRR/Kohezijskem skladu določa ustrezne skupne kazalnike izločkov in rezultatov ločeno za oba posebna cilja. Sistem spremljanja kohezijske politike (ki ga zagotavlja Uredba (EU) 2021/1060 o skupnih določbah) bo omogočal filtriranje kazalnikov v skladu s posebnimi cilji.

Komisija meni, da je primarna intenzivnost tudi pomemben kazalnik za merjenje ukrepov za energijsko učinkovitost.

Poleg tega metodologija iz direktive o energetske učinkovitosti stavb (člen 3 in Priloga I) za stavbe opredeljuje energijo iz obnovljivih virov kot enega od sestavnih delov energijske učinkovitosti stavbe. Učinkovitost stavbe se meri v kWh/m² na leto, kar združuje povpraševanje po energiji, porabo energije in proizvodnjo na kraju samem (npr. omrežni plin, električna energija iz omrežja in obnovljivi viri energije na kraju samem). Za izračun energijske učinkovitosti stavbe so pomembni tako prihranki energije kot tudi energija iz obnovljivih virov.

120. Komisija meni, da bi bilo treba prispevek, ki ga je ocenilo Evropsko računsko sodišče, umestiti v kontekst. Zlasti bi moral upoštevati različne ukrepe, ki so jih države članice sprejele za doseg globalnega cilja. Drugi ukrepi politike prispevajo k energijski učinkovitosti, tj. davčni ukrepi, obveznosti dobaviteljev, informacijske kampanje, pametni števeci in politika izdelkov (okoljsko primerna zasnova in označevanje z energijskimi nalepkami).

Poleg tega Komisija meni, da bi bilo treba prispevek, ki ga je ocenilo Evropsko računsko sodišče, vključiti v okvir cilja povečanja energijske učinkovitosti za leto 2020 namesto za leto 2030, saj projekti ustrezajo programskemu obdobju 2014–2020, cilj povečanja energijske učinkovitosti do leta 2030 pa je bil dogovorjen šele ob koncu programskega obdobja 2014–2020, ko sta sozakonodajalca decembra 2018 sprejela Direktivo (EU) 2018/2002 o spremembi Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti. Zato bi bila pretekla referenčna točka leto 2013 in v skladu z utemeljitvijo Evropskega računskega sodišča je prizadevanje za prihranek pri doseganju ciljev energijske učinkovitosti za leto 2020 v začetku leta 2014, ko se je začelo programsko obdobje 2014–2020, znašalo 21 Mtoe. Na podlagi tega bi bilo mogoče oceniti, da bodo prihranki

⁶ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/In-profile-Cohesion-policy-reducing-GHG/cwbb-y39w>

⁷ Glej dokument s koncepti in priporočili:

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_monitoring_evaluation_en.pdf.

projektov, ko bodo vsi financirani projekti začeli delovati, predstavljali približno 2,3 % prizadevanj, potrebnih za doseg cilja za leto 2020.

ZAKLJUČKI IN PRIPOROČILA

123. Kot je poudarjeno zgoraj, je vloga skladov kohezijske politike na področju energije prispevati k doseganju podnebnih in energetske ciljev Unije, vključno s cilji povečanja energijske učinkovitosti.

Komisija meni, da v nasprotju s splošno trditvijo v tem odstavku skupni rezultati poročila dokazujejo, da so projekti v sektorju znatno prispevali k ciljem EU. To se je zgodilo – ne kljub pooblastitvam držav članic za uporabo izbirnih meril in postopkov, ki so ustrezali svojemu namenu v posebnem nacionalnem in regionalnem okviru – temveč prav zaradi teh pooblastitev. Okvir za obdobje 2021–2027 vključuje določbe, ki naj bi izboljšale učinkovitost, kot so boljša usklajenost s strateškim okvirom na ravni EU, dejavnejše sodelovanje Komisije pri odločitvah o obliki podpore ter enostavnejši postopki za združevanje nepovratnih sredstev in finančnih instrumentov. Ker se v EU in pogosto tudi znotraj držav članic dostop do financiranja, zmogljivost podjetij, raven prihodkov in narava tržnih neuspehov močno razlikujejo, bi negativno vplivalo na učinkovitost, če bi se odločitve o merilih in postopkih za izbiro projektov sprejemale na ravni EU.

Priporočilo 1 – Ocena potencialnega in dejanskega prispevka skladov kohezijske politike k energijski učinkovitosti

Komisija ne sprejema dela (a) tega priporočila.

(a) Komisija bo v svoji oceni programov za obdobje 2021–2027 ugotavljala tudi, ali načrtovano financiranje za povečanje energijske učinkovitosti lahko zagotovi najboljšo možno dodano vrednost v skladu s cilji in prednostnimi nalogami EU, pa tudi nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi potrebami in omejitvami. Prav tako bo ocenila izpolnjevanje omogočitenega pogoja v zvezi z nacionalnimi energetske in podnebnimi načrti.

(b) Komisija sprejema del (b) tega priporočila.

130. Standardi so se skupaj z drugimi ukrepi politike šteli za bistvena orodja za doseganje višjih ambicij glede energijske učinkovitosti do leta 2030. Standardi se lahko nanašajo na več vidikov, kot so stavbe s skoraj ničelno porabo energije za stavbe ter zahteve iz direktive o okoljsko primerni zasnovi izdelkov in uredbe o označevanju izdelkov z energijskimi nalepkami za izdelke. Zaradi njihove različne narave in raznolikosti pravnega reda EU je težje določiti skupne standarde za podjetja.

132. Komisija meni, da je treba pri ocenah stroškovne učinkovitosti poleg prihrankov energije upoštevati tudi večkratne koristi naložb v energijsko učinkovitost, prispevek izvedenih ukrepov k več ciljem politike in njihove koristi, ki presegajo prihranke energije. To med drugim vključuje zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, splošno znižanje stroškov za podjetja zaradi povečanja produktivnosti in konkurenčnosti, povečanje vrednosti sredstev in dobe koristnosti sredstev ter ustvarjanje novih delovnih mest.

Te druge koristi lahko imajo pozitiven finančni učinek za podjetja, ki je večji, v nekaterih primerih celo nekolikokrat večji, od učinka, ki ga imajo prihranki energije.

Priporočilo 2 – Preveriti, ali je izbira instrumenta financiranja ustrezno utemeljena

Komisija sprejema to priporočilo.

137. Z uporabo skupnih kazalnikov je mogoče opredeliti posebne dosežke v obdobju 2014–2020, povezane z naložbeno prednostno nalogo 4b – „spodbujanje energetske učinkovitosti in uporabe obnovljivih virov energije“. Za programe za obdobje 2021–2027 se je seznam skupnih kazalnikov razširil še na kazalnike rezultatov (izložkov)

138. Komisija se sklicuje na svoj odgovor na odstavek 116.

139. Komisija se sklicuje na svoj odgovor na odstavek 120.